

शास्त्रीय कला क्षेत्रात व लोककला प्रकारात
सहभागी होणाऱ्या विद्यार्थ्यांना सवलतीचे
अतिरिक्त गुण देण्यासाठी कार्यपद्धती
निश्चित करणेबाबत..
सनियंत्रण समिती स्थापन करणेबाबत....

महाराष्ट्र शासन
शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: संकिर्ण-१०२३/प्र.क्र.७५/एस.डी.२

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२
दिनांक : ६ फेब्रुवारी, २०२४.

संदर्भ:- १. शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, शासन निर्णय क्र.एचएससी-१७०७/(२२२/०७) /
उमाशी-१, दिनांक २५.०३.२०१०
२. शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, शासन निर्णय क्र.संकिर्ण-२०१६/प्र.क्र.२०२/एसडी-२,
दि.२४.११.२०१७

प्रस्तावना :

संदर्भाधीन दिनांक २५.०३.२०१० रोजीच्या शासन निर्णयान्वये इयत्ता ११ वी मध्ये प्रवेश देताना कला व क्रीडा क्षेत्रात प्राविष्य मिळविणाऱ्या विद्यार्थ्यांना अनुक्रमे २ व ३ टक्के जागा राखीव ठेवण्याबाबत शासनाने धोरण निश्चित केले आहे. क्रीडा क्षेत्रासोबतच कला, चित्रकला क्षेत्रात प्राविष्य मिळविणाऱ्या विद्यार्थ्यांना त्यांच्या कलेचा उपयोग त्यांच्या भविष्याच्या प्रगतीपटासाठी होणे आवश्यक आहे. तसेच, लोककला हे समाज प्रबोधनाचे माध्यम आहे. लोककलेची वाढ व संवर्धन करण्याचे काम अनेक शालेय विद्यार्थी करीत असतात. अशा विद्यार्थ्यांना प्रोत्साहन म्हणून माध्यमिक शालांत प्रमाणपत्र (इ. १० वी) परीक्षेमध्ये क्रीडा गुणांच्या धर्तीवर शास्त्रीय कला, चित्रकला क्षेत्रात प्राविष्य मिळविणाऱ्या व लोककला प्रकारात सहभागी होणाऱ्या विद्यार्थ्यांना सवलतीचे अतिरिक्त गुण देण्याची सुधारीत कार्यपद्धती संदर्भाधिन दिनांक २४.११.२०१७ च्या शासन निर्णयान्वये निश्चित करण्यात आली आहे. याबाबतची अंमलबजावणी सन २०१७-१८ पासून करण्यात आली आहे. तथापि, यामध्ये अधिक सुसुत्रता आणण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

शास्त्रीय कला, चित्रकला क्षेत्रात प्राविष्य मिळविणाऱ्या व लोककला प्रकारात सहभागी होणाऱ्या विद्यार्थ्यांना सवलतीचे अतिरिक्त गुण देण्याच्या कार्यपद्धतीमध्ये सुसुत्रता आणण्याच्या दृष्टीने दिनांक २१.१०.२०२३ रोजी झालेल्या बैठकीमध्ये झालेल्या निर्णयाच्या अनुषंगाने शास्त्रीय कला क्षेत्रातील विद्यार्थ्यांना अतिरिक्त गुण देण्यासाठी ग्राह्य धरण्यात येतील अशा संस्थाची निवड करून शासनास शिफारस करण्यासाठी सनियंत्रण समिती स्थापन करण्यात येत आहे :-

सनियंत्रण समितीची रचना

अ.क्र.	नाव	पदनाम
१	संचालक, महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, पुणे.	अध्यक्ष
२	सचिव, महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षाणन मंडळ, पुणे	सदस्य
३	संचालक, सांस्कृतीक कार्य, मुंबई विद्यापिठ अंतर्गत लोककला अकादमीचे प्रमुख	सदस्य
४.	सहसंचालक, महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, पुणे	सदस्य सचिव

सनियंत्रण समितीचे कार्य.

१. सांस्कृतिक कार्य व पर्यटन विभागाने निश्चित केलेल्या राज्यातील अथवा देशातील शास्त्रीय नृत्य व वादन अध्यायनामधील प्रतिथयश संस्था (शिखर संस्थांचा) अभ्यासक्रम प्राप्त करून त्यानुषंगाने संनियंत्रण समितीने मान्य केल्यानंतर शासनास शिफारस करणे.
२. काही संस्था यांचा स्वतःचा अभ्यासक्रम असतो. अशा अर्जदार संस्थांचा अभ्यासक्रम तपासून योग्य असल्यास, अशा संस्थांना अभ्यासक्रमासह मान्यता देण्याची शिफारस शासनास करणे.
३. शिखर संस्था आणि त्यांच्या संलग्न संस्था या व्यतिरिक्त इतर संस्था ज्या कंपनी कायदा अंतर्गत नोंदणीकृत संस्था, केंद्रीय उद्योग मंत्रालयाच्या अंतर्गत MSME यांची मान्यता असलेल्या संस्था, धर्मदाय आयुक्त यांच्याकडील नोंदणीकृत संस्था यांना मान्यता देण्यासाठी शासनास शिफारस करणे. तथापि, अशा संस्थांना शिफारस करतांना शालेय शिक्षण विभागाचा दिनांक २४ नोव्हेंबर, २०१७ रोजीच्या शासन निर्णयातील अटी व शर्ती यांची पूर्तता करत असल्याची खात्री संनियंत्रण समितीने करावी.
४. विविध संस्थांचे ऑनलाईन पद्धतीने सदर उपक्रमाचे नियोजन असल्यास त्यांनी मान्यतेसाठी रितसर अर्ज समितीकडे करावा. तसेच, अशा संस्था ज्या ऑनलाईन अथवा प्रत्यक्ष शिकवणी आपल्या अभ्यासक्रमाद्वारे घेणार असल्यास याबाबत ही संनियंत्रण समितीची मान्यता घेणे आवश्यक असेल व समितीकडून अभ्यासक्रम व परीक्षापद्धती प्रमाणित केल्यानंतर पात्र संस्थाची शिफारास शासनाकडे करणे.
५. शासनाकडून मान्यता देण्यात आलेल्या संस्था यांचा प्रगती अहवाल व फलनिश्चिती तपासणे.
६. या उपक्रमाचे वेळापत्रक ठरविणे व शासनाकडे सादर करणे.

२. सदर योजनेतील बदल यांची अंमलबजावणी पुढील शैक्षणिक वर्षापासून म्हणजेच सन २०२४-२५ पासून लागू राहील. सन २०२४-२५ या वर्षासाठी अस्तित्वात असलेल्या संस्थांना मुदतवाढ देण्यासाठी कार्यवाही करण्यात यावी. सदर संस्थांना पुढील शैक्षणिक वर्षापासून सहभाग घ्यावयाचा असल्यास पुनश्च: सनियंत्रण समितीकडे अर्ज करणे आवश्यक राहील.

३. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेताक २०२४०२०६१६००१३२४२१ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(तुषार महाजन)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. मा. राज्यपालांचे सचिव
२. मा. सभापती, महाराष्ट्र विधानपरिषद, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
३. मा. अध्यक्ष, महाराष्ट्र विधानसभा, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
४. मा. विरोधी पक्षनेता, महाराष्ट्र विधानसभा/विधानपरिषद, मुंबई
५. मा. उपसभापती, महाराष्ट्र विधानपरिषद, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
६. मा. उपाध्यक्ष, महाराष्ट्र विधानसभा, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
७. मा. विधानसभा, विधानपरिषद व संसद सदस्य
८. मा. मुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव
९. मा. उपमुख्यमंत्र्यांचे सचिव
१०. मा. मंत्री (शालेय शिक्षण / क्रीडा) यांचे स्वीय सहायक
११. प्रधान सचिव (शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग) यांचे स्वीय सहायक
१२. प्रधान सचिव, सांस्कृतिक कार्य व पर्यटन विभाग, मंत्रालय मुंबई.
१३. आयुक्त (शिक्षण), महाराष्ट्र राज्य , पुणे
१४. संचालक, राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, पुणे.
१५. संचालक, सांस्कृतिक कार्य संचालनालय, मुंबई.
१६. सहसचिव / उपसचिव (विद्यार्थी विकास / शाळा व्यवस्थापन / शिक्षक शिक्षकेत समन्वय / अर्थसंकल्प / क्रीडा) शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१७. सर्व शिक्षण संचालक
१८. अध्यक्ष, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळ, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
१९. आयुक्त, क्रीडा व युवक सेवा, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
२०. सर्व विभागीय शिक्षण उपसंचालक
२१. सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी जिल्हा परिषद
२२. सर्व शिक्षणाधिकारी (प्राथमिक / माध्यमिक / प्रौढ)
२३. सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी
२४. सर्व अधिकारी, वेतन पथक (प्राथमिक / माध्यमिक)
२५. संबंधित अधिकारी (आयुक्त (शिक्षण) यांचे कार्यालयामार्फत)
२६. सर्व कार्यासने, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, मंत्रालय, मुंबई
२७. निवड नस्ती, एसडी-२, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.